

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

23 червня 2023 року

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 342.7:341.3:364(477)
З-38

Оргкомітет конференції:

Голова:

Швець Д.В., ректор державного університету, доктор юридичних наук, доцент,
Заслужений працівник освіти України

Заступник голови:

Корнієнко М.В., проректор державного університету, доктор юридичних наук,
професор

Члени оргкомітету:

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат
юридичних наук, доцент;

Тетерятник Г.К., завідувач кафедри кримінального процесу, доктор
юридичних наук, професор;

Конопельський В.Я., завідувач кафедри кримінального права та криминології,
доктор юридичних наук, професор;

Горошко В.В., завідувач кафедри криміналістики та психології, кандидат
юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції,
кандидат юридичних наук, доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової роботи,
кандидат юридичних наук.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії : матеріали Міжнародної
З-38 науково-практичної конференції (м. Одеса, 23 червня 2022 р.). – Одеса :
Видавництво «Юридика», 2023. – 316 с.

ISBN 978-617-8263-53-9

САЙТ КОНФЕРЕНЦІЇ

УДК 342.7:341.3:364(477)

ISBN 978-617-8263-53-9

© ОДУВС, 2023

РОЛЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ У ЗАХИСТІ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Кісєльов М. О.

*курсант 2-го курсу факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Марченко О. А.

*доцент кафедри кримінального процесу
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, майор поліції*

Військова агресія має негативний вплив на безпеку та добробут дітей, що стає серйозним порушенням їх прав. У таких складних умовах важливо мати ефективні кримінально-правові механізми, які забезпечуватимуть захист прав дитини. Основна роль цих механізмів полягає у забезпеченні відповідальності за порушення прав дитини, а також встановленні правових гарантій та механізмів підтримки для дітей, які постраждали внаслідок військової агресії.

У забезпеченні захисту прав дитини в умовах військової агресії важливу роль відіграє міжнародне співробітництво між країнами та міжнародними організаціями. Це може включати обмін інформацією, взаємну допомогу в розслідуванні та притягненні винних осіб до відповідальності, а також спільні програми та проекти, спрямовані на покращення захисту прав дитини [7, с. 17].

Перш за все, розвиток та ефективне застосування міжнародного гуманітарного права є ключовим кримінально-правовим механізмом у захисті прав дитини під час військової агресії. Міжнародні конвенції, такі як Конвенція про права дитини та Додаткові протоколи до Женевських конвенцій, надають важливий правовий фундамент для захисту дітей у воєнних конфліктах. Ці документи встановлюють права дитини на життя, забезпечення медичної допомоги, освіти та захисту від насильства та експлуатації. Країни-учасниці повинні впроваджувати ці норми у своє національне законодавство та гарантувати їх додержання в умовах військової агресії [2; 4; 5].

Важливість кримінальної відповідальності за порушення прав дитини під час воєнних конфліктів. Кримінальне преслідування осіб, які вчинили злочини проти дітей, є важливим механізмом для запобігання безкарності від подібних вчинків. Це може включати

кримінальне переслідування за такі злочини, як убивство, сексуальна експлуатація, вербування та використання дітей у збройних конфліктах. Якщо правоохоронні органи та суди відповідно реагують на такі порушення та забезпечують справедливе та ефективне розглядання справ, це сприяє захисту прав дитини та створює підґрунтя для відновлення справедливості.

Роль міжнародного кримінального правосуддя у захисті прав дитини в умовах військової агресії. Міжнародні спеціалізовані суди, такі як Міжнародний кримінальний трибунал та Міжнародний кримінальний суд, відіграють важливу роль у притягненні винних осіб до відповідальності за злочини проти дитини в рамках воєнних конфліктів. Ці суди сприяють установленню юридичної правди, залученню доказів та забезпеченню справедливого судового процесу [7, с. 19].

Крім того, важливим кримінально-правовим механізмом є національне законодавство, яке встановлює кримінальну відповідальність за злочини проти дітей в умовах воєнних конфліктів. Країни повинні приймати і реалізовувати закони, які належним чином визнають та карають такі порушення, забезпечуючи належні механізми встановлення вини та притягнення до відповідальності винних осіб.

Крім кримінальної відповідальності, захист прав дитини вимагає інших кримінально-правових механізмів, таких як захист дитини як свідка злочину під час військової агресії та забезпечення належних кримінально-процесуальних гарантій. Свідки-діти потребують спеціального підходу, який враховує їхні особливості та вразливість, а також забезпечує їх захист та безпеку під час проведення судових процесів.

Кримінально-правові механізми також включають відшкодування збитків та реабілітацію дитини, що постраждала від злочинів під час військової агресії. Це може включати матеріальне відшкодування, медичну та психологічну допомогу, доступ до освіти та інших соціальних послуг. Забезпечення такої реабілітації та компенсації є важливим кроком у відновленні прав та гармонійному розвитку дитини [6, с. 128].

Роль правозахисних організацій та громадськості є надзвичайно важливою у захисті прав дитини в умовах військової агресії. Ці організації відіграють важливу роль у моніторингу порушень прав дитини, звертанні уваги громадськості та міжнародної спільноти на проблеми прав людини та захисту дітей, а також у підтримці жертв та просуванні законодавчих змін. Їхня активна участь сприяє створенню

свідомості про важливість захисту прав дитини в умовах воєнних конфліктів та створює тиск на уряди та міжнародну спільноту для забезпечення належного захисту.

Отже, кримінально-правові механізми мають вирішальне значення у захисті прав дитини в умовах військової агресії. Шляхом ефективного розвитку та застосування міжнародного гуманітарного права, кримінальної відповідальності, міжнародного кримінального правосуддя, національного законодавства, кримінально-процесуальних гарантій та активної ролі правозахисних організацій та громадськості, ми можемо забезпечити належний захист прав дитини та покласти підґрунтя для створення безпечного й справедливого середовища для їхнього розвитку та благополуччя під час військових конфліктів.

Література:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
2. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
4. Конвенція про права дитини, 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
5. Конвенція про захист цивільного населення під час війни, 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
6. Сенаторова О. В. Права людини і збройні конфлікти : навчальний посібник. – 2018 р. – С. 206.
7. Захист прав дітей в умовах війни // Збірник матеріалів // Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 2022 р. – С. 89.

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ: АДМІНІСТРАТИВНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ <i>Зінченко Д., Гопко Д. О., Джафарова О.В.</i>	102
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ДІТЕЙ ВІД ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ <i>Іващенко В. О.</i>	106
РОЛЬ ДОКАЗІВ У ДОВЕДЕННІ ОБСТАВИН БАГАТЬОХ КРИМІНАЛЬНИХ ПОРУШЕНЬ СКОЄНИХ РОСІЄЮ ПРОТИ ДІТЕЙ В УКРАЇНИ <i>Кабакчей І. А., Марченко О. А.</i>	110
ПРОБЛЕМА БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ <i>Кабакчей І. А., Пасько О. М.</i>	114
ВІДМЕЖУВАННЯ «ВИКОРИСТАННЯ МАЛОЛІТНЬОЇ ДИТИНИ ДЛЯ ЗАНЯТТЯ ЖЕБРАЦТВОМ» ВІД «ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНИХ У ПРОТИПРАВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ» У КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ <i>Кабакчей І. А., Резніченко Г. С.</i>	117
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПІД ЧАС ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ <i>Кісельов М. О., Карагіоз Р. С.</i>	120
РОЛЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ У ЗАХИСТІ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ <i>Кісельов М. О., Марченко О. А.</i>	124
ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ В УКРАЇНИ <i>Коваль І. І., Чекмарьова І. М.</i>	127
ОБОВ'ЯЗКОВА ЕВАКУАЦІЯ В ПРИМУСОВИЙ СПОСІБ ДІТЕЙ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Ковальова О. В.</i>	131
ГНОСЕОЛОГІЯ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ЧИННИК УДОСКОНАЛЕННЯ ЇХ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ <i>Корнієнко М. В.</i>	135
ЮРИДИКО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЮВАНИХ ДІТЬМИ <i>Косовський С. О., Пасько О. М.</i>	138
ВИКРАДЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ <i>Кравченко А. В., Кулик Л. М.</i>	141
ЗАСТОСУВАННЯ «ЗЕЛЕНОЇ КІМНАТИ» ПРИ ОПИТУВАННІ ДІТЕЙ: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПОТЕНЦІАЛ <i>Кравченко А. В., Пасько О. М.</i>	144